

Pastoraat in coronatijd

'Kaartjes sturen en bellen'

Predikant van de Oudekerkgemeente Jessa van der Vaart over pastoraat in coronatijden: 'Kaartjes sturen en bellen'.

Pastoraat is omzien naar elkaar vanuit de kerk. Ouderlingen of pastoraal werkers gaan op bezoek bij gemeenteleden. Maar nu even niet. Hoe pakt de Oudekerkgemeente pastoraat aan in coronatijd? We vroegen het Jessa van der Vaart, predikant van deze gemeente.

'Ik ben zo blij dat ik sinds anderhalf jaar een pastoraal team heb van zeven mensen. Kleine herders die omzien naar de schapen. Zij bezoeken normaal gesproken elk zo'n vijftien gemeenteleden per jaar. Nu hebben zij deze mensen gebeld. Gewoon met de vraag: Hoe gaat het met je? Niet alleen ouderen, niet alleen mensen van wie we dachten dat ze eenzaam zouden zijn. Want je kunt je er zo in vergissen. Iedereen reageert anders dan gewoon in deze tijd. We zijn nu goed op de hoogte. Natuurlijk merken we dat mensen eenzaam zijn, maar wat ook opvalt is dat veel ouderen in onze gemeente een goed netwerk hebben. De contactpersonen vragen aan degenen die ze bellen of vaker telefonisch contact op prijs gesteld wordt. Niet omdat ze denken dat je zielig bent, maar omdat ze echt willen weten

hoe het met je gaat. De ene vindt het prettig, voor de ander is één telefoongesprek voorlopig genoeg.

Beeldbellen

Ik begeleid dit pastorale team via het computerprogramma Zoom, een soort beeldbellen met zijn allen tegelijk. Wat ben je tegengekomen? Wat kunnen we doen? Zo ontstond het idee de gemeenteleden met Pasen een kaart te sturen. Onze huisfotograaf Peter Lowie maakte een mooie foto van de paaskaars voor de voorkant van de kaart. Zelf verleen ik crisispastoraat, ook telefonisch. Ik ben nog niet langsgesegaan bij mensen. Over een poosje misschien met inachtneming van 1,5 meter afstand.'

Bent u betrokken bij de Oudekerkgemeente, is er geen telefonisch contact opgenomen en stelt u dat wel op prijs? Stuur een e-mail naar Jessa van der Vaart, jjvandervaart@xs4all.nl.

Iris Stekelenburg-van Halem

Op reis door mijn huis

'Een hartelijke reisgroet'

Veel meer schreven we vroeger niet op de bekende ansichtkaart; er was te weinig ruimte.

Nu kan ik wat uitvoeriger schrijven. En serieus: ik reis door mijn huis. Ik doe er echte ontdekkingen, beleef momenten van vreugde, van stilte, hoogtepunten.

Ik vertrek 's ochtends. Ga eerst van mijn bureau naar de boekenkast. En ik sta versteld, bijna beschaamd: zoveel boeken die ik nog niet heb gelezen. Ik kocht ze uit interesse. Kijkboeken, catalogi van tentoonstellingen. Ik pak de Aquarellen van Cézanne en ga zitten. Ik heb toch de tijd. Met een paar kleuren schildert hij de essentie van het berglandschap van Sainte-Victoire, Provence. Er rijst een vraag: wat betekent het voor mij; word ik ook meester van de eenvoud, zoals Cézanne?

Ik reis verder. In de volgende kamer hangt een uitbundig schilderij Herfstlandschap in de Harz, een erfstuk van mijn tante Maria. Wat hield ze van dit schilderij. Ik ga zitten, zie haar enthousiasme voor me, ben dankbaar en blij niet alleen vóór het schilderij hangen, maar stap er ook in: ik ben in de Harz.

Mijn man roept me uit de keuken voor koffie. Land van herkomst El Salvador, staat op het pak. We praten niet over de verstandige dwang om thuis te blijven, maar over El Salvador, de burgeroorlog, uitbuiting, de armen, basisgemeentes. En we zwijgen.

Ik vraag: 'Waarom gaat het ons, ondanks alles, toch nog zo goed?'

We reizen nu samen verder, wandelen naar een hele rij kleine Boeddhabeeldjes die vredig naast een serie Jezusfiguren staan. 'Eigenlijk is onze meditatiehoek een soort toevluchtsoord', zegt hij. Ik vraag: 'Wat zouden Boeddha en Jezus ons nu te zeggen hebben?'

Misschien zitten we wel een uur stil op de bank. De tijd staat stil. Helemaal in het hier en nu.

Dat gaan we vaker doen, uitstapjes in huis.

PS. Ik kreeg inspiratie voor 'Op reis door mijn huis' van de Franse schrijver Xavier de Maistre (1763-1852), uit zijn boek *Voyage autour de ma chambre*.

Vrijburg verstuurt elke dag tot Pinksteren een aflevering van 'Liefde in tijden van corona' met een inspirerende tekst. Deze bijdrage is van Christian Modehn, Berlijn. Vertaling: Dik Mook.

STADSPREDIKANT

Monotasken

Tim Vreugdenhil is als stadspredikant verbonden aan de Protestantse Kerk Amsterdam

Reageren? Mail naar redactie@protestantsamsterdam.nl

De afgelopen maanden heb ik het meer moeten doen dan me lief is: *multitasken*. Er waren heel wat ochtenden dat ik, staande in mijn keuken, op een laptop tikte, de kinderen wat hulp gaf bij hun thuisles, series telefoongesprekken voerde en ondertussen bezig was om een verhuizing te regelen. Na een tijdje had ik het gevoel dat ik niks goed deed. Niet met onverdeelde aandacht in ieder geval.

Tot mijn verbazing zijn de meeste psychologen er vrij stellig over: multitasken is een mythe. Bijna niemand kan het. Wie zegt van wel, is in feite meestal op een ongeconcentreerde manier bezig. Op zich kan een mens wel twee dingen tegelijk (ik strijk en bel bijvoorbeeld

graag), maar niet de dingen die om onverdeelde aandacht vragen.

Hoe zei Jezus het ook al weer? Niemand kan twee heren dienen. Vandaag zou hij zeggen: niemand kan fan zijn van twee clubs. Of: niemand kan multitasken. Er zijn taken en zaken en vooral mensen die onze onverdeelde aandacht, liefde en inzet nodig hebben. *Monotasken* dus.

De Geest van Pinksteren is de Geest van Jezus. Lange tijd heb ik die Geest een lastig aanhangsel gevonden bij een op zichzelf al knap ingewikkeld verhaal (over een Vader en een Zoon). Steeds meer dringt het echter tot me door

dat die Geest fantastisch is. De Geest waait waarheen Hij wil maar Hij doet niet maar wat. De Geest geeft richting, houdt het doel helder voor ogen, zorgt voor focus. De oproep om 'vol te worden van de heilige Geest' betekent voor mij dat ik me beweeg van fragmentarisch naar heel, van multi naar mono, van alles altijd even naar soms echt goed.

We zullen als stad en samenleving focus nodig hebben de komende tijd. Laten we bidden: *kom, Schepper, Geest*. Om ons daarna toe te wijden aan taken, zaken en mensen. Met onverdeelde aandacht.

PLEISTERPLAATSEN

In deze rubriek laat iedere wijkkerk van de Protestantse Kerk Amsterdam een eigen geluid horen: soms is dat een korte overdenking, een andere keer schrijft een kerk over een bijzondere activiteit. Leer de kerken van de Protestantse Kerk Amsterdam kennen, het zijn stuk voor stuk pleisterplaatsen voor de ziel.

Op zoek naar een kerk? De kleurige bolletjes op de kaart corresponderen met de kerken in de verschillende stadsdelen, zo heeft u een idee waar de kerk staat. Voor adressen zie: protestantsamsterdam.nl.

Westerkerk Centrum

Cristina Pumplun missionair vicaris Westerkerk
westerkerk.nl

De woensdag is in deze verwarrende tijden zondag geworden. Op woensdag ga ik naar de kerk. Op de late middag stap ik op de fiets. Tegen een strak blauwe hemel zie ik de Westertoren al vanuit de verte. Binnen is de koster, die nu filmproducent geworden is, in de weer met statief en camera. Het zonlicht valt naar binnen: op de kansel en de lezenaar. Het schijnt dat architect Hendrick de Keyser het precies 400 jaar geleden zo heeft bedacht: dat het zonlicht op bepaalde momenten van de dag precies valt op de kansel, van waaruit het Woord van God klinkt voor onze wereld. En dat blijkt nu niet alleen op zondag, maar ook op woensdag zo te zijn. Het licht van een frisse ochtendzon heeft plaats gemaakt voor warm namiddaglicht. De camera draait, de koster knikt: beginnen maar! Woorden klinken van hoop en moed, geloof en liefde. Mogen ze uitgaan: vanuit dit Godshuis aan de gracht - via een kleine camera - de wijde wereld in.

Keizersgrachtkerk Centrum

Daan Schut gemeentelid Keizersgrachtkerk
keizersgrachtkerk.nl

Omdat ik even mijn oriëntatie kwijt was, heb ik mijn vorige bijdrage een keer overgeslagen: want wat voor zinnigs kun je over die plotselinge veranderingen in de agenda van de gemeente schrijven, dat vier weken later het lezen waard is? Er waren aanpassingen nodig van het thema-rooster van de diensten. Het rooster voor de maand juni kunt u vinden op de website. Daar staat ook het wekelijkse krantje dat altijd bij de liturgie wordt gevoegd. Aan de voorbereiding en uitvoering van onze diensten doen altijd veel gemeenteleden mee. Dat werd teruggebracht tot een klein aantal. Het blijven de diensten die wij gewend zijn, nu met grotere intensiteit. Het is fijn dat de inloggegevens op internet laten zien dat de kerk elke zondag virtueel ruim bezet is. Ik luister terwijl ik mijzelf op mijn vaste plaats visualiseer. Doet u dat ook? En we laten ook niet de gewoonte los om op het nippertje of net te laat te komen, blijkt uit diezelfde inloggegevens.

Bethelkerk Noord

Trinus Hibma predikant Bethelkerk
bethelkerkamsterdam.nl

'De meeste mensen deugen', denk je onwillekeurig in deze tijd om met de titel van het inmiddels bekende boek van Rutger Bregman te spreken. Wat mensen op het moment allemaal doen voor elkaar, buiten de kerk net zo goed als binnen de kerk, onderbouwt deze stelling. Omdat het goede minder spectaculair is dan het slechte, krijgt het minder aandacht. Maar juist nu komt de waarde ervan helder aan het licht in de grote inzet van mensen in de medische wereld en de zorg, in het onderwijs en de diensten, in het helpen en geven van aandacht. Het voelt aan als een mateloze uitstorting van de Heilige Geest. Niet voor niets eindigt het mooie pinksterverhaal uit Handelingen 2 met een toonbeeld van saamhorigheid en zorgzaamheid in de eerste gemeente. Het daagt ons uit het kwaad geen podium te geven. Laat de Geest maar waaien.

Jeruzalemkerk West

Richard Saly predikant Jeruzalemkerk
jeruzalem-kerk.nl

Kort achter elkaar had ik twee gesprekje. Iemand vertelde me dat hij in onze kerkdiensten de kracht van God en blijdschap miste. Nu missen mensen wel eens vaker iets in de kerk en dat wil niet altijd zeggen dat je daar iets mee moet. Maar om de een of andere reden raakte dit me wel. In een ander gesprek vertelde iemand me hoe God hem op wonderlijke manier had aangeraakt. De hele wereld, inclusief hijzelf, zag er opeens anders uit. Dat gaf hem moed om de dingen anders te gaan doen. Hij straalde van blijdschap toen hij erover ver-

telde. In de Bijbel is Gods kracht de kracht waarmee Hij verandering brengt die mensen voor onmogelijk houden. Die verandering is nooit een verslechtering, maar altijd iets om je over te verheugen. Het ene gesprek laat me zoeken naar meer van Gods kracht en blijdschap. Het andere gesprek voedt het vertrouwen dat dat zoeken zin heeft.

Nassaukerk West

Erica Meijers secretaris exposuregroep Nassaukerk
nassaukerk.nl

Wat betekent het kerk te zijn in de grote stad? Door de coronacrisis komt deze vertrouwde vraag op een nieuwe manier aan de orde. Stichting Kerk&Buurt zet alle zeilen bij: burenhulp draait als nooit tevoren en het ontbijt voor wie geen eigen plek heeft, vindt nu in de grote kerkzaal plaats. We verbeteren de virtuele bezinning op zondag, bellen elkaar en stappen op de fiets voor een rondje zwaai-pastoraat. Zo houden we onderling contact. Maar reikt onze taak als kerk in de stad niet verder? Kunnen we als stadskerken gezamenlijk nadenken over de rol die we kunnen spelen, elk in zijn eigen buurt, nu de hier en daar verwoestende gevolgen van de coronamaatregelen aan het licht treden? Die vraag houdt ons bezig; jullie reacties zijn welkom.

De Opgang-Slotterkerk Nieuw-West

Martijn van Leerdam predikant Osdorp-Sloten
osdorpsloten.nl

Niet alles wat als een lopend vuurtje rondgaat, heeft te maken met de Heilige Geest. Voor zover we dat nog niet wisten, is dat in de afgelopen maanden maar weer eens overvloedig duidelijk gemaakt. Maar al is er nog zoveel ellende en verdriet, dat komt niet in mindering op de kracht van de Geest. Dat is tenminste waar volgelingen van Jezus al bijna 2.000 jaar in hebben geloofd. Ook wij ervaren dat soms. Dagelijks hang ik aan de telefoon met mensen uit de kerk en de buurt. Dagelijks staan mensen voor elkaar klaar voor raad en daad. Dagelijks ontstaan er nieuwe ideeën en plannetjes voor onze wijk. Natuurlijk mislukt de helft en zijn er soms geen woorden voor moeilijke dingen die mensen meemaken. Toch gaan we door. Toch laten wij ons aansteken door het heilig vuur. Elke keer opnieuw.

Elthetokerk Oost

Martijn van Laar predikant Elthetokerk
elthetokerkamsterdam.nl

Creativiteit. De afgelopen weken kwam daar veel van vrij in onze stad. Ook in Oost. Ik denk aan Samen Vooruit, een buurtinitiatief in Oost om maaltijden te koken en te bezorgen bij mensen die het juist nu hard nodig hebben, onder wie opvallend veel zzp'ers. Ook in de Elthetokerk ontstonden er nieuwe ideeën. Zo brachten we elkaar en de Javastraat op paasmorgen een paasgroet vanaf de balkons boven de kerk en zongen we samen met buurtbewoners 'Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder... niet zonder ons', van Ramses Shaffy. Bij alle ellende rond corona zijn er gelukkig ook bemoedigende knipogen van God. Dat Gods creatieve Geest ons steeds weer zal blijven verrassen!

Oranjekerkerk Zuid

Wielie Elhorst vervangend predikant Oranjekerkerk
oranjekerkamsterdam.nl

Toen de maatregelen rond het bestrijden van het coronavirus werden afgekondigd, dacht ik: dat duurt een paar weken en dan gaat alles *back to normal*. Niet dus. Een paar weken later hoorde ik de premier tot mijn schrik zeggen dat de 'anderhalve-metersamenleving' het nieuwe normaal zou worden. Het zal toch niet waar zijn. Niet alleen om wat dit betekent voor met name vele oudere mensen, ondernemers en mensen in de cultuursector en voor het houden van kerkdiensten, maar vooral om wat dit betekent voor wat mensen tot mensen maakt. Een mens bestaat bij de gratie van relatie. Dat kan zoomend, op anderhalve meter op straat, in de winkel, in een gesprek en een groet. Maar het moet ook door aanraking: een hand, een omhelzing, een schouderklop, een zoen. Huidhonger heet dat. We redden het allemaal wel in de anderhalve-metersamenleving min of meer. Maar ik zie uit naar de tijd dat de afstand tussen mij en andere mensen weer letterlijk kan worden overbrugd. Ik word er meer mens van.

Willem de Zwijgerkerk Zuid

Hanna van Dorssen pastor Willem de Zwijgerkerk
willemdewijgerkerk.nl

We gaan van Pasen naar Pinksteren, van licht in het donker, naar vurige geestdrift. De wereld om ons heen verandert mee. Met Pasen werd de nieuwe paaskaars aangestoken in een lege kerk. Op eerste pinksterdag brandt het vurige licht van Pinksteren opnieuw in een lege kerk. Maar daar komt verandering in. Vanaf tweede pinksterdag mogen kerken weer open voor een kerkdienst. Met voorzichtigheid omgeven. Maar de geest van het leven keert samen met ons terug in het gebouw. Wat hebben we daar naar uitgezien. Wat verlangen we naar genezing, naar ontspanning en naar elkaar. Irene Vella, een Italiaanse journaliste, vat dit verlangen samen. Een paar van haar zinnen tot slot: Het was het jaar waarin de wereld stil leek te staan. Mensen werden ziek en wij bleven thuis. Maar de lente wist van niets. Bloemen kwamen op en zwaluwen keerden terug. We volgden vol spanning het nieuws, er was angst en verdriet. Maar de lente wist van niets en de bloemen maakten plaats voor vruchten. Toen kwam de dag waarop er hoop gloorde, waarop we konden zeggen dat het de goede kant opging. Eindelijk konden we pasgeboren kleinkinderen knuffelen. Onze geliefden in verpleeghuizen bezoeken. Het leven vierten. Het was het moment waarop de zomer aanbrak omdat de lente het niet wist en was doorgedaan en iedereen leerde wat de kracht van het leven is. Moge het zo zijn!

Kerkdiensten Amsterdam - mei/juni/juli 2020

WIJK	KERK	TIJD	PINKSTERZONDAG 31 MEI	ZONDAG 7 JUNI	ZONDAG 14 JUNI	ZONDAG 21 JUNI	ZONDAG 28 JUNI	ZONDAG 5 JULI	
Centrum	Keizersgrachtkerk	10.30	Dr. Jan Krans	Ds. Gerhard Scholte	Hanna Wapenaar	Pastor Robert Jan Nijland	Ds. Gerhard Scholte	Ds. Sietske v.d. Hoek	
	Noorderkerk	10.00 18.30	Ds. Paul Visser Predikant onbekend	Ds. Johan Visser Ds. Martijn van Laar	Ds. Paul Visser Ds. Johan Visser	Ds. Jan Scheele Goedhart Ds. Johan Visser	Ds. Johan Visser Ds. Richard Saly	Ds. Johan Visser Ds. Paul Visser	
	Oude Kerk	11.00 18.30	Ds. Jessa v.d. Vaart Vesper: via link op website Oude Kerk	Ds. Nienke Vos Vesper: via link op website Oude Kerk	Ds. Ben de Bock Vesper: via link op website Oude Kerk	Ds. Harry Pals Vesper: via link op website Oude Kerk	Ds. Erik Idema Vesper: via link op website Oude Kerk	Ds. André Fox Vesper: via link op website Oude Kerk	
	Oude Lutherse Kerk	10.30	Ds. Andreas Wöhle	Ds. Andreas Wöhle	Ds. André v.d. Stoel	Ds. Marieke Brouwer	Ds. Andreas Wöhle	Ds. Andreas Wöhle	
	Westerkerk	10.30	Elk weekend Woord van de Wester: een korte filmvering met ds. Herman Koetsveld en/of dr. Cristina Pumplun, uitgezonden via You Tube, zie website Westerkerk						Ds. Herman Koetsveld
	Diensten met Belangstellenden	10.00	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	
	De Waalse Kerk	11.00	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Pasteur Daniël Ribs	
	Stichting Citykerk in Oosterkerk	10.00	Ds. Tim Vreugdenhil	Ds. Tim Vreugdenhil	Ds. Tim Vreugdenhil	Ds. Tim Vreugdenhil	Ds. Tim Vreugdenhil	Ds. Tim Vreugdenhil	
Noord	De Ark	10.00	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	
	Bethelkerk	10.00	Ds. Trinus Hibma	Ds. Margrietha Reinders	Huub Waalewijn	Ds. Trinus Hibma	Ds. Kees Zwart	Ds. Trinus Hibma	
	Nieuwendammerkerk	10.00	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Via link op website Bethelkerk	Predikant onbekend	
	Dorpskerk Durgerdam	10.30	Geen dienst	Geen dienst	Guus van Es o.v. zie website	Geen dienst	Ds. Annemarie van Wijngaarden o.v. zie website	Geen dienst	
	Ransdorp-Holysloot	10.00	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Predikant onbekend	
	Dorpskerk Zunderdorp	10.00	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	Ds. Taco Koster	
West	Gast-huis	16.30	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	
	Hebron	12.00	Ds. Jurjen de Bruijne	Kim van Willegen	Ds. Jurjen de Bruijne	Ds. Bas van Dieren	Ds. Jurjen de Bruijne	Ds. Joost v.d. Bogert	
	Jeruzalemkerk	10.00	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	
	Nassaukerk	10.30	Ds. Klaas Holwerda	Ds. Lydia Meiling	Ds. Klaas Holwerda	Morgengebed	Ds. Klaas Holwerda	Nienke Vos	
	Westerwijk	10.30	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	
Nieuw- West	De Opgang / Slotkerk	10.00	Ds. Martijn van Leerdam	Pastor Martin de Jong	Drs. Tjitskede Vries-Meijer	Ds. Dik Fisser	Predikant onbekend	Ds. Wilken Veen in De Opgang	
	De Ontmoeting & Regen- booggemeente in: De Ark	10.00	Ds. Rinse Relling Brouwer	Ds. Willemien van Berkum	Pastor Martin de Jong	Ds. Wiko Nijkamp	Ds. Ole van Dongen	Ds. Kees Zwart	
Zuid	Oranjekerk	10.00	Ds. Jantine Heuvelink	Drs. Bart-Niek v.d. Zedde	Ds. Jantine Heuvelink	Ds. Fieke Klaver	Ds. Jantine Heuvelink	Ds. Jantine Heuvelink	
	Pelgrimskerk	10.30	Via link op website Paaskerk Amstelveen	Ds. René v.d. Beld	Ds. Harmen de Vries	Ds. Jaap Doolaard	Ds. Harmen de Vries	Drs. Renger Prent	
	Thomaskerk	10.30	Ds. Evert Jan de Wijer	Dr. Cristina Pumplun	Ds. Ruben van Zwieten	Ds. Leon v.d. Broeke	Dr. Alex van Heusden	Ds. Evert Jan de Wijer	
	Vrijburg	10.30	Ds. Joep de Valk	Ds. Japke van Malde	Ds. Joost Röselaers	Ds. Joep de Valk	Ds. Joost Röselaers	Ds. Joep de Valk	
	Willem de Zwijgerkerk	10.00	Via link op website Thomaskerk	Via link op website Thomaskerk	Via link op website Thomaskerk	Via link op website Thomaskerk	Via link op website Thomaskerk	Ds. Anne-Meta Kobes	
Oost	De Binnenwaai	11.00	Online met Eltheto- en Muiderkerk	Jerrit Vellenga	Ds. Cor Ofman	Pastor Alexander Noordijk	Alternatieve viering	Pastor Alexander Noordijk	
	De Bron	10.00	Ds. Piet Nijssen	Ds. Daan v.d. Born	Ds. Martijn van Leerdam	Ds. Piet Nijssen	Ds. Elsbeth Gruteke	Ds. Marjan v.d. Burg-Los	
	Elthetokerk	10.00	Ds. Martijn van Laar	Ds. Martijn van Laar	Ds. Rosaliene Israël	Ds. Martijn van Laar	Ds. Nellie van Voornveld	Samen in De Binnenwaai	
	Muiderkerk	10.30	Ds. Greteke de Vries	Dr. Wessel Stoker	Ds. Greteke de Vries	Ds. Riekje van Osnabrugge	Ds. Greteke de Vries	Samen in De Binnenwaai	
Zuidoost	De Drie Stroom	9.30	Ds. Justine Aalders	Via: kerkomroep.nl	Via: kerkomroep.nl	Via: kerkomroep.nl	Franklin Oliveira (10.00 uur)	Ds. Margrietha Reinders (10.00 uur)	
	De Nieuwe Stad	9.30	Via: kerkomroep.nl	Drs. Renger Prent	Ds. Justine Aalders	Ds. Jan v.d. Meulen	Via: kerkomroep.nl	Samen met ELG in De Nieuwe Stad	

Vanaf 1 juni kunnen kerken weer voorzichtig beginnen met het houden van kerkdiensten. Op de websites van de kerken vindt u actuele informatie en een link, als kerkdiensten online worden uitgezonden. Er is geprobeerd om het rooster accuraat te maken maar er kunnen dingen zijn veranderd, check daarom de website van de kerk. U vindt ook een overzicht van de internetdiensten op protestantsamsterdam.nl. Op deze site kunt u ook de adressen van de kerken vinden.

AGENDA mei/juni/juli 2020

Online activiteiten

Vanaf 1 juni kunnen kerken weer voorzichtig beginnen met kerkdiensten, maar activiteiten door de week zijn er de komende tijd nog niet. U kunt wel online mee doen met activiteiten.

Woorden voor de dag vanuit Westerkerk

De Westerkerk blijft online open voor zoekende woorden naar hoop, troost en vertrouwen, ook al zijn de deuren van de kerk gesloten. Op de website westerkerk.nl en via de sociale media-kanalen van de kerk treft u elke dag een tekst aan en op zondag een opname van een overdenking vanuit de Westerkerk.

Elke dag, Westerkerk

Orgelconcerten in Westerkerk online meeleven

Sinds de her-ingebruikname van het Duyschorgel half april worden regelmatig orgelconcerten via het YouTube kanaal van de Westerkerk live uitgezonden, zie de link op westerkerk.nl. Zo ook op zaterdag 30 mei. Evan Bogerd concerteert regelmatig samen met andere organisten. Op de website van de Westerkerk worden de concerten en programma's aangekondigd.

Za. 30 mei, Westerkerk

ZIN!, een programma van Zinnig Noord

ZIN! zoekt naar moderne zingeving. Zinnig Noord, een open community rond zingeving en een pioniersplek van de Protestantse Kerk Amsterdam keert oude tradities uit het westen en oosten binnenstebuiten, op zoek naar wijsheid en praktische handvatten voor de grote vragen van vandaag. In 2020 draait ZIN! om ruimte. Elke editie schept ruimte in een ander gebied van je leven.

Zin is woensdag 3 juni online mee te beleven om 20.00 uur. De link is te vinden onder agenda op zinnignoord.nl

'Aja's Bach van de week' in

Keizersgrachtkerk

Op de website van de Keizersgrachtkerk, keizersgrachtkerk.nl, is iedere week de podcast 'Aja's Bach van de week' te beluisteren. Aja Leemans, een van de organisten van de Keizersgrachtkerk, plaatst elke week een eigen opname van een orgelkoraal uit het 'Orgelbüchlein' van Johann Sebastian Bach. De stukken worden door haar ingeleid met informatie over de orgelkoraal. Vaak hebben de inleidingen ook een persoonlijke noot. Voor haar betekende de coronatijd dat ze alle tijd had om orgel te spelen. Ze was al doende met het bestuderen van de koralen van Bach en toen het stil werd in de kerk, wilde ze deze koralen graag inleiden en spelen voor iedereen die geïnteresseerd is.

Iedere week, Keizersgrachtkerk

Pinksterbeeld van kunstenaar Jeltje Hoogenkamp: 'Bij dit beeld had ik ook de dichtregel van schrijver Bert Schierbeek in gedachten: 'een pond veren vliegt niet als er geen vogel in zit', oftewel zonder bezieling wordt het niets..... Een mooi pinksterbeeld toch?'

Zomermiddag in Keizersgrachtkerk

Het programma op de zomermiddagen in de Keizersgrachtkerk bestaat uit o.a. reisverhalen, gedichten, creatieve werkvormen en film. Het programma voor woensdag 8 juli is nog niet gekozen i.v.m. de maatregelen omtrent het coronavirus. Kijk op keizersgrachtkerk.nl voor meer informatie over het programma en of de middag doorgaat.

Wo. 8 juli. Keizersgrachtkerk, 14.00-16.30 uur

VOOR ADRESSEN VAN KERKEN EN MEER AGENDA-ACTIVITEITEN ZIE PROTESTANTSAMSTERDAM.NL

Dominee David voor twintigers en dertigers

Wil je in deze gekke tijden verbinding ervaren met wie je bent, hoe je je voelt en wat je echt belangrijk vindt? Dominee David stelt je precies die vragen waardoor jij beter begrijpt hoe je geest werkt, wat innerlijke rust

brengt en waar jij van oplaadt. Plan vrijblijvend via DomineeDavid.nl een Zoom gesprek in.

Aan de lezers van Kerk in Mokum

We hebben geprobeerd dit nummer zo goed als mogelijk te laten aansluiten op de actualiteit. Maar ook nu geldt we maken dit nummer begin mei en het verschijnt eind mei. Er kunnen in die tussentijd dingen zijn veranderd. Op de websites van onze kerken vindt u de actuele informatie over kerkdiensten en andere activiteiten.

Hanna van Dorssen, hoofdredacteur *Kerk in Mokum*

COLUMN

Dobberend tussen verleden en... ja, toekomst

Riekje van Osnabrugge, studentenpastor van de Protestantse Kerk Amsterdam, newconnective.nl

Reageren? Mail naar redactie@protestantsamsterdam.nl

'Kan ik na de zomer aan mijn master in het buitenland beginnen?' 'Studeer ik af dit jaar?' De maand juni is normaliter voor studenten spannend, in menig opzicht. De laatste serie tentamens wordt gemaakt, een thesis ingeleverd, maar ook: 'Kom ik volgend jaar in het bestuur van mijn studievereniging?' 'Durf ik haar, voor de vakantie begint, te zeggen hoe leuk ik haar vind?'

Andere jaren werd er reikhalzend uitgekeken naar ontspanning op festivals, van rock tot relipop, van Oerol tot Best Kept Secret. Normaal gesproken zijn het maanden van afronding én toekomstverwachting, van verlangen en hoop. Nu ligt er veel stil. Natuurlijk, online tentamen

doen ging best en gelukkig krijgen studenten die niet aan het bindend studieadvies (bsa) van hun opleiding voldoen uitstel. Maar verder? 'Wat moet ik, nu mijn stage niet is doorgegaan? Heel mijn studieplanning loopt in de soep!' 'Waar kan ik straks heen met vakantie?' 'Kan ik wel werk vinden voor de zomer?'

Bij een groot aantal studenten overheerst het gevoel zin, grip, tijd en richting kwijt te zijn, dobberend tussen verleden en... ja, toekomst, maar welke? Zoals je in een zeilboot allereerst wind nodig hebt, plus een roer en een oriëntatiepunt voor je koers, zo snakken zij (en wie niet?) deze maanden naar een op zijn minst stevige bries, die weer beweging brengt.

Studenten zijn naarstig op zoek naar nieuwe richtpunten, iets wat hoop geeft, hen in vuur en vlam zet, het verlangen weer aanwakkert naar een hoger en zinvol doel.

Ik moet denken aan het verhaal van Pinksteren. Lamgeslagen mensen, hoe onderling verschillend ook, hebben een gedeeld verlangen: loskomen uit het oude leven en opnieuw beginnen. Er waait een wind, ze krijgen weer hoop, energie, vuur in hun hart. Elk hoort, in de eigen taal, toegesneden op de eigen situatie, bemoeidende woorden.

Wat hebben deze studenten het nodig om weer enthousiast te worden, opnieuw te kunnen beginnen, vol hoop, vol vuur! En niet alleen op die ene dag in het jaar.

Kerk zijn na coronatijd

'Het gemis voedt het verlangen'

Iris Stekelenburg-van Halem

Vanwege de coronacrisis kunnen we tot 1 juni niet naar de kerk. We bekijken of beluisteren de kerkdienst online op onze tablet of laptop. Straks kunnen we elkaar weer zien in het kerkgebouw tijdens de viering op zondag en doordeweeks. Maar hoe zal dat gaan? Hebben kerken daar al over nagedacht?

Westerkerk is groot gebouw

Herman Koetsveld is predikant van de Westerkerk. 'Er valt natuurlijk nog weinig over te zeggen hoe het na de coronatijd in de Westerkerk gaat. Het hangt er vanaf of de overheid aangeeft wat mag en kan en op welke wijze. De 1,5 meter afstand blijft gehandhaafd. Gelukkig is de Westerkerk een groot gebouw. Onze koster is al met een meetlint in de weer geweest. We kunnen aardig wat mensen bergen. Drie korte vieringen achter elkaar is geopperd. Maar dit is niets anders dan een opgelaten ballonnetje.

Ook in de breedte van de Protestantse Kerk Amsterdam delen we onze gedachten over hoe verder. We hebben er een video-overleg over gehad. Als het zover is, zullen we vermoedelijk niet veel tijd nodig hebben om aan de veiligheidsregels te voldoen. Maar de aandacht in de Westerkerk ligt nu vooral bij de ontmoeting. Hoe krijgen we dat voor elkaar?

De Westerkerk heeft nog geen mogelijkheid om een viering online uit te zenden. Daarom zijn we direct korte, krachtige filmvieringen van een kwartier gaan maken. Deze worden in het weekend op YouTube gezet en zijn daarna ook nog te zien. Normaal zijn er zo'n 240 mensen in de kerk, de filmpjes worden gemiddeld 1.200 keer bekeken. Ik ontvang de nodige reacties na de filmvieringen en neem ruim de tijd om die te beantwoorden. Zondag 5 april zou ons gerestaureerde orgel in gebruik genomen worden. In plaats daarvan heeft onze organist Evan Bogerd op zaterdagavond 18 april jl. een magisch mooi concert gegeven dat via YouTube gestreamd en door 1.400 mensen live gevolgd is. De opname is inmiddels door ruim 22.000 mensen bekeken. Dat is mooi, maar wat missen we elkaar als gemeente enorm. Wat te denken van het Westerkerkkoor, de musici,

Predikant Herman Koetsveld kon de afgelopen maanden kerkgangers niet persoonlijk aankijken. Hier kijkt hij via een spiegel die in de Westerkerk aanwezig is. Deze foto werd begin dit jaar gemaakt.

de toeristen... het hoort bij de Westerkerk. Het gemis voedt het verlangen naar het moment dat de deuren open gaan. Ik kan niet wachten.'

Binnenwaai wordt passen en meten

De kerkzaal van De Binnenwaai op IJburg is klein. Er passen zo'n 80 mensen in. Gemiddeld zijn er 35 kerkgangers op een zondagmorgen. 'Nu de 1,5 meter afstandsregel gaat gelden, wordt het lastig', aldus voorganger Alexander Noordijk. 'We hebben nog niet zo nagedacht over dit "nieuwe nu". Misschien gaan we werken met inschrijvingen. Zodat een groepje mensen aanwezig kan zijn bij de viering en die live uitzenden via kerkdienstgemist.nl.

Dat doen we nu ook en dat gaat best goed. Ik heb voor de regionale radio en televisie gewerkt, dus ik schrik niet zo van een camera die op me gericht is. Toen we laatst aan het opnemen waren, viel een politieagent binnen. Hij dacht dat we een kerkelijke bijeenkomst hielden met veel te veel mensen. Maar dat viel bij nader inzien mee. Nu komt hij langs om koffie te drinken als ik doordeweeks in de kerk aan het werk ben.

Alexander Noordijk is voorganger in De Binnenwaai.

MARTIJN & MARTIJN

In Martijn&Martijn beantwoorden twee dominees jouw vraag

Antonia (11 jaar): Geloof je zelf in God?

Martijn: Ik geloof dat ik geloof. Dat is de titel van een boekje van een Italiaanse filosoof, Gianni Vattimo en zo sta ik er in.

Soms weet ik zelfs heel zeker dat ik geloof. Bijvoorbeeld als ik mensen zie schitteren, of als ik geniet van de natuur. Dat kan toch niet allemaal zomaar zijn ontstaan? Daar moet toch een gedachte achter zitten? Maar eerlijk is eerlijk: soms twijfel ik ook en soms geloof ik er zelfs niet meer in. Het leven is soms hard, en waar is God als dat gebeurt? Zulke vragen horen erbij. Zonder twijfel gaat het niet.

Martijn: Een heerlijk directe vraag, Antonia. Ja, ik geloof in God. Anders zou ik het denk ik ook niet zo lang volhouden als dominee. Dat betekent niet dat ik nooit twijfel. Geloven in God voelt soms raar. Daarom heb ik ook andere mensen nodig om samen mee te geloven. Mensen die met mij zingen, bidden, lachen en loven, maar ook met mij zoeken en vragen, huilen of stoeien met God. Op een of andere manier krijg ik steeds weer geloof om te geloven.

- **Martijn van Leerdam**, dominee van de Sloterkerk en De Opgang in Amsterdam Nieuw-West
- **Martijn van Laar**, dominee van de Elthetkerk in Amsterdam Oost

Waar ben jij benieuwd naar? Mail jouw vraag aan dominee Martijn&Martijn naar jong@protestantsamsterdam.nl.

Kerkdiensten volgen in coronatijd

Baukje Bos-Burggraaff

In de afgelopen maanden hebben de meeste kerken van de Protestantse Kerk Amsterdam hun kerkdiensten online uitgezonden. Kerkdiensten die door veel mensen thuis zijn mee beleefd. Vaak worden de diensten uitgezonden via kerkdienstgemist.nl. Maar er wordt ook gebruikt gemaakt van Zoom. Een online platform waarmee je online bijeenkomsten kunt houden. Veel mensen kenden Zoom niet voor de coronacrisis. Nu organiseren sommige kerken de viering en het 'koffiedrinken' via Zoom. *Kerk in Mokum* vroeg aan vijf kerkgangers hoe zij de online vieringen hebben ervaren.

In de Keizersgrachtkerk wordt een kerkdienst opgenomen om audio uit te zenden.

Marjies Rienderhoff, bezoeker van de Keizersgrachtkerk

'Het is heerlijk om te luisteren'

Marjies Rienderhoff komt graag in de Keizersgrachtkerk en is daar lid van de zanggroep. Marjies: 'Op zondag 22 maart heb ik nog gezongen. Er waren zo'n tien mensen om de kerkdienst via audio uit te kunnen zenden. Het was toch mooi. De kerkzaal heeft een prettige sfeer, ook zonder mensen.'

Daarna heb ik alle diensten thuis gevolgd. Ik zing en doe mee als de mensen worden uitgenodigd om thuis een kaarsje aan te steken als in de Keizersgrachtkerk een kaars aan de paaskaars wordt aangestoken. Dat geeft verbondenheid. Ook vier ik het avondmaal mee met een matse en druivensap. In de Keizersgrachtkerk is er geen beeld bij, dat mis ik niet. Het is heerlijk om te luisteren, het is boeiend. Ik voel me geraakt door de woorden en betrokken bij de inhoud, zoals tijdens een tierdienst over verschillende namen van God. Na de kerkdienst gaan we 'koffiedrinken' via Zoom: dat is verbindend en leuk. Ik word heel blij van al die mensen in beeld.'

Lineke Lith, ouderling van de Nieuwendammerkerk

'Ik volg alle diensten'

De wijkgemeente Noord, die bestaat uit de Bethelkerk, Nieuwendammerkerk en De Ark zendt gezamenlijke kerkdiensten uit vanuit de Bethelkerk via kerkdienstgemist.nl. Vooral ds. Trinus Hibma en ds. Kees Zwart gaan voor. 'Alle kerkdiensten volg ik', aldus ouderling Lineke Lith van de Nieuwendammerkerk. 'Het is prettig om de kerkdiensten toch nog online mee te kunnen maken. Een tv-uitzending is meer aangekleed wat de muziek bijvoorbeeld betreft, maar dat is niet je eigen kerkgebouw. De Bethelkerk is een bekende kerk voor mij. De lege kerkzaal is wel wonderlijk. De troostende woorden van de predikanten doen me goed. De dominees verbinden de overwegingen aan de huidige tijd. Het voelt even als een adempauze. Ik denk dat deze moeilijke tijd het gezamenlijke gevoel bevordert. Als straks de kerken weer opengaan: dat wordt een feest!'

Cor Molenaar, gemeentelid van de Jeruzalemkerk

'Het is mooi om het Woord van God te horen'

De Jeruzalemkerk zendt de kerkdiensten uit via Zoom. Gemeentelid Cor Molenaar en zijn vrouw zijn blij en dankbaar om op de laptop thuis de diensten te kunnen volgen. Cor: 'Onze dominee Richard Saly blijkt een onvermoed talent te hebben om de diensten via Zoom vorm te geven en de techniek te beheersen. Aan het begin gaan we langs de huiskamers en begroeten we elkaar. Ik vind dat een bijzondere ervaring en het geeft verbondenheid met de andere gemeenteleden. Het is mooi om het Woord van God te horen en aangeraakt te worden door de uitleg van de voorganger. Het geloof helpt me om door deze tijd te komen. Het geeft me hoop en vertrouwen dat het weer goed komt. Ik vind de digitale dienst een goed tijdelijk instrument, maar we zien er naar uit dat we elkaar weer in de zondagse diensten mogen ontmoeten.'

Ynze Baumfalk van de Muiderkerk

'Ik vind het behelpen'

In de Muiderkerk worden de vieringen via een audio-stream uitgezonden. Met Pasen en met Pinksteren ook met beeld. Ynze Baumfalk beluistert achteraf de diensten thuis. Hij is bij de Muiderkerk ouderling, webmaster en eindredacteur van de wekelijkse nieuwsbrief. 'De audio-uitzendingen van de diensten van de Muiderkerk duren een half uur, omdat anders de geluidsstroom te lang wordt. Ik vind het mooi wat er wel gebeurt, maar ik vind het behelpen. Gemeente zijn houdt in dat je bij elkaar komt, samen luistert en zingt en elkaar ontmoet na de dienst. Begin mei zijn we begonnen met 'koffiedrinken' via Zoom om andere gemeenteleden even te zien en te vragen hoe het gaat. Maar het is toch anders wanneer je mensen *face to face* ziet. Wat trouwens mooi is: we beëindigen elke viering met het zingen van Ga met God en Hij zal met je zijn, tot wij weer elkaar ontmoeten, in zijn naam elkaar begroeten. Ga met God en Hij zal met je zijn.'

Pauline Hagemeijer, ouderling van de Thomaskerk

'Ik mis de mensen om me heen'

Ouderling Pauline Hagemeijer van de Thomaskerk beleeft online alle diensten van haar kerk thuis mee. 'De kerkzaal ziet er online prachtig uit maar ik mis de gemeente, de mensen om me heen, de contacten en de warmte: natuurlijk ook tijdens het koffiedrinken na de kerkdienst. Momenteel bellen diakenen en ouderlingen oudere gemeenteleden: hoe gaat het en is er hulp nodig? In het begin hebben we tulpen gebracht. De preken spreken mij zeer aan omdat ze over deze coronatijd gaan. Het Bijbelverhaal over de uittocht van het Joodse volk uit Egypte past heel mooi bij deze tijd; met beproevingen hebben we nu ook te maken. Met Palmzondag was ik ouderling van dienst. Er waren twee versierde palmpaasstokken neergezet: dat was mooi en gaf het gevoel van Palmzondag. Maar de kerk was helemaal leeg en ik miste de gemeenteleden heel erg.'

COLUMN

Vreemd

Ds. Paul Visser is pionier-predikant voor de Noorderkerk

Reageren? Mail naar redactie@protestantsamsterdam.nl

Vreemde tijden. Dat zijn het. Voor ons allen. Zeker ook voor mij zelf. Om meerdere redenen.

Vreemd, omdat ik na ruim tien jaar mijn roeping in O2O geleefd te hebben er niet onderuit kon gehoor te geven aan een roep vanuit O10 en daarom eind augustus daarheen vertrek.

Vreemd, omdat je jezelf los moet maken van alles waarmee je door de jaren vergroeid raakte: de prachtige Noorder met haar veel- en eigensoortige geloofsgemeenschap die daar onderdak vindt; de Jordaan, een stadsdorp van eigen allure met alle gein en gekkigheid die daar huist; de unieke en wereldberoemde grachten, waar ik inmiddels ook een beetje mijn hart aan heb verpand; de

Protestantse Kerk Amsterdam die als volwaardige variant van de Protestantse Kerk haar eigenzinnige ondernemende gang gaat; vooral ook de talloze mooie en soms merkwaardige contacten, de onverwachte en vaak verrassende ontmoetingen, de openhartige en diepgaande gesprekken, de (ook voor mij zelf!) leerzame en verrijkende Bijbelafels. En natuurlijk al die andere activiteiten, zoals die alleen in het Amsterdamse kunnen bestaan, van het Noorderpodium tót de God-op-de-gracht sessies met een keur aan veelkleurige gasten. Van de jaarlijkse kerstreizen door de Jordaan met een bonte menigte van kinderen en ouders tót de hoogwaardige High Tea's met de steeds weerkerende schare vrouwen van allerlei slag en soort.

Vreemd ook, heel vreemd, omdat je door de bekende beperkende maatregelen de meeste dingen niet af kunt ronden en over kunt dragen zoals je dat graag zou willen. Plotsklaps was alles voorbij. Is er enkel de herinnering, terwijl je er nog bent. Gelukkig blijft er digitaal nog één en ander mogelijk. Maar online afsluiten en afscheid nemen is rondt een onding.

Vreemd, ja dat allermeest, dat je al jaar en dag weet dat niks in dit leven zeker is en het toch nooit went. Goed daarom, dat we elkaar, hoe vreemd het ook lopen kan, kunnen toevertrouwen aan de Bekende. A Dieu!